

MEERTALIGHEID

NEDERLANDS EN ANDERE TALEN BINNEN VAKANTIEWERKINGEN

Het speelplein of vakantiewerking is een plek waar kinderen volop vakantie beleven. Ze worden in vrijwel elke gemeente in Vlaanderen en Brussel georganiseerd. Spelen om te spelen staat centraal, er is dan ook een gevarieerd aanbod aan speelkansen dat streeft naar intens speelplezier.

Door de open vorm van spelen, het buurtgericht werken en de algemene laagdrempeligheid van de werkvorm, slaagt het speelpleinwerk van alle jeugdwerkvormen er het best in de diversiteit van de samenleving te weerspiegelen. In Vlaanderen en Brussel is er een grote diversiteit aan thuishalen, wat zich weerspiegelt op speelpleinwerkingen en vakantiewerkingen.

Voor speelpleinwerkingen, vakantie-werkingen en (hoofd)animatoren is dit vaak een uitdaging. Zij weten niet altijd hoe ze met die talendiversiteit kunnen of moeten omgaan.

We zijn er ons als Vlaamse Dienst Speelpleinwerk van bewust dat **een gemeenschappelijke taal** (i.e. het Nederlands) de sociale samenhang en het groepsgevoel bevordert. De kennis van het Nederlands heeft een positief effect op verschillende vlakken van het leven van

VOOR DE VDS IS HET DUIDELIJK: SPELEN KENT GEEN TAAL.

kinderen en jongeren. De gemeenschappelijke taal niet kunnen gebruiken, vergroot de kans op uitsluiting.

Elk speelplein en vakantiewerking heeft zijn eigen realiteit op vlak van taal. We zijn ons ervan bewust dat omwille van deze lokale realiteit er vanuit verschillende visies en kaders gekeken wordt naar talendiversiteit.

INTERACTIE IN EEN SPEELSE EN MEERTALIGE CONTEXT

We erkennen dat het speelplein en de vakantiewerking een **krachtige leeromgeving** en oefenkans voor het Nederlands kan zijn. Ongeacht welke talen de kinderen al spreken of beheersen. Via **interactie** als sleutelconcept gebruiken we het Nederlands daarom als eerste speeltaal.

De animatoren gaan in het Nederlands in interactie met de kinderen/tieners en bieden activiteiten/speelkan- sen aan waarin het Nederlands als **voertaal** een duidelijke rol krijgt en zodoende gestimuleerd wordt.

Door **formele speelmomenten** op die manier vorm te geven, krijgen kin- deren oefenkansen Nederlands. Ook **informele speel- en routinemomen- ten** bieden taalkansen: als animator tijdens de lunch met kinderen aan tafel zitten en in gesprek gaan, tijdens het opruimen benoemen wat je doet... Je kan op informele momenten ook kiezen om ruimte te laten voor thuis- talen. Kinderen voelen zich hierdoor thuis op het speelplein en komen zo sneller tot een vakantiegevoel en intens spelen. Daar is het ons vooral om te doen. De animatoren bewaken tijdens de informele momenten dat er geen kinderen/tieners uitgeslo- ten worden door het gebruik van de thuishalen.

Daarnaast zijn een positief, veilig kli- maat en een betekenisvol speelaanbod ook belangrijk bij het taalstimulerend werken. Denk naast een speelaanbod ook aan het aanbieden van taallose visuele informatie om je speelplein vorm te geven (pictogrammen, foto's, plannen,...).

Nederlands oefenen kan een onder- deel zijn van spelen maar mag nooit de bovenhand nemen. Een speelplein- of vakantiewerking is geen Neder- landse les, animatoren zijn geen leerkrachten. Op een speelplein- of

vakantiewerking is taalstimulering dus niet het doel, maar wel een bij- komend neveneffect van een kwali- teitsvol speelaanbod.

WE SPREKEN VAN ...

VOERTAAL: *De officiële taal die volgens afspraak op de werking wordt gebruikt.*

THUISTAAL: *De taal die (hoofd)animatoren en kinderen thuis spreken.*

SCHOOLTAAL: *De taal waarin kinderen onderwijs krijgen.*

FORMELE MOMENTEN: *De momenten op de werking waar (hoofd)animatoren structureel aanbod voorzien. Denk hierbij aan het voorbereiden van activiteiten, speluitleg, toneel, tijdens de activiteit, evalueren...*

INFORMELE MOMENTEN: *De momenten op de wer- king waar (hoofd)animatoren geen structureel aanbod voorzien. Denk hierbij aan opvangmomenten, (middag) pauze, opruimen...*

EEN GOEDE BEGELEIDERSHOUDING IS KEY

Voor ons als koepel begint alles bij een goede begeleidershouding naar kinde- ren maar ook naar animatoren toe. Een houding waarbij Nederlands de voer- taal is maar niet de enige (verplichte) taal. Taal is een onderdeel van de identiteit van kinderen én animatoren. Door ruimte te geven aan de **thuis taal** geef je de boodschap dat het kind er mag zijn.

Naast ruimte voor de thuis taal willen we animatoren bewust maken van de rol die zij als begeleider spelen in het **taalverwervingsproces** van veel kinderen. Met een talige begeleiders- houding geven animatoren onbewust heel wat taalkansen tijdens het spelen. Animatoren zijn geen leerkrachten, we verwachten niet dat ze kinderen taal 'aanleren', spelen blijft de focus.

Een goede talige begeleidershouding gaat niet alleen over het Nederlands maar ook over de thuistaal van de kinderen en steeds meer animatoren.

Ook in animatorenploegen is er veel diversiteit. Niet elke animator heeft dezelfde thuistaal en het Nederlands is op sommige speelpleinen of vakantiewerkingen niet even sterk vertegenwoordigd. Uitsluiting op basis van taal mag natuurlijk geen plaats krijgen binnen een animatorenploeg. Net als binnen het taalgebruik van kinderen op het speelplein, moedigen we aan **Nederlands als formele voertaal te hanteren binnen de animatorenploeg**, met ruimte voor het spreken van de **thuis talen op informele momenten**. Kijk naar de diversiteit aan talen in de animatorenploeg, praat hierover en maak afspraken zodat ze weten wat kan en niet kan.

Door in samenspraak met de animatoren duidelijke afspraken te maken rond het gebruik van Nederlands en van de thuistaal zorg je voor meer duidelijkheid en stimuleer je een grotere betrokkenheid op het speelplein of de vakantiewerking. Dat zorgt voor vlottere interactie tussen animator en kind en verhoogt dus ook het speelplezier van alle kinderen.

Formele momenten met de kinderen en met de ploeg (denk aan evaluaties, teambuilding, opbouwmomenten,...) gebeuren best in de voertaal, het Nederlands.

*Informelere momenten zoals één op één voorbereidingen binnen een klein ploegje of pauzemomenten kunnen gebruikt worden door de animatoren om zich in hun **gemeenschappelijke thuistaal** uit te drukken.*

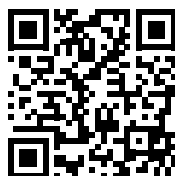
(in)formele momenten zijn verschillend voor kinderen en (hoofd)animatoren. De informele momenten voor de kinderen/ tieners zijn voor de (hoofd)animatoren een formeel moment.

TAALDIVERSITEIT MAAKT JE SPEELPLEIN RIJKER

Ruimte laten voor taaldiversiteit binnen je speelplein- of vakantiewerking draagt bij tot een positiever gevoel tegenover meertaligheid in het algemeen en tegenover het Nederlands in het bijzonder. Voor niet-Nederlandstaligen is Nederlands vaak een taal die met een verplichte leercontext geassocieerd wordt, het zou zonde zijn als ze dat gevoel ook krijgen tijdens de vakantieperiodes. Zo ben je op een positieve manier bezig met taalstimulering. Ruimte maken voor de **thuistaal** houdt de stimulering van het Nederlands niet tegen, integendeel.

Bovenal staat het spelen en het welbevinden van het kind centraal. Wanneer animatoren met kinderen praten en communiceren, gaat het welbevinden, de interactie en dus ook het speelplezier automatisch omhoog. En daar streven we allemaal naar.

Want spelen kent geen taal.

MEER LEZEN

Op zoek naar meer inspiratie omtrent meertaligheid? Dan kan je terecht op www.speelplein.net/meertaligheid. Al onze visies vind je terug op www.speelplein.net/overons